

OCENA

rozprawy doktorskiej lek. dent. Urszuli Papierz

pt.: „Stomatologiczne potrzeby lecznicze pacjentów powyżej 65 roku życia zgłaszających się do IS CSK UM w Łodzi”

Wraz z wiekiem w układzie stomatognatycznym człowieka dochodzi do wielu zmian, które spowodowane są samym procesem starzenia, dotyczącym tkanek twardych i miękkich w obrębie jamy ustnej, jak również nakładania się różnych czynników patologicznych m.in. chorób przewlekłych, zaburzeń odżywiania, leków oraz różnych postaci niesprawności fizycznej i psychicznej. Dane epidemiologiczne wskazują na stały wzrost populacji osób starszych nie tylko na świecie ale również w Polsce.

Osoby starsze wymagają szczególnego podejścia w trakcie leczenia stomatologicznego, mając na uwadze fakt, że pacjenci starsi często wykazują niechęć do wprowadzania wszelkiego rodzaju zmian dotyczących ich życia oraz utrudnienia starszych pacjentów związanych z pogorszeniem stanu zdrowia ogólnego, utratą niezależności oraz brakiem świadomości stanu zdrowia jamy ustnej. Osoby starsze bardzo często uważają, że ich problemy z jamą ustną są naturalną konsekwencją starzenia się, a dolegliwości związane z jamą ustną są pomijane.

Dlatego też stomatologiczne potrzeby lecznicze tej grupy pacjentów są szczególnie istotne w aspekcie poprawienia jakości życia z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb każdego pacjenta mając na uwadze fakt, że stan psychiczny pacjenta może niekorzystnie wpływać na sam proces leczenia stomatologicznego, a stan jamy ustnej rzutować na zdrowie ogólne pacjenta pogarszając przebieg wielu chorób ogólnych.

Biorąc pod uwagę fakt potrzeby objęcia kompleksową opieką tej grupy pacjentów, z uwzględnieniem indywidualnego podejścia do każdego z nich, zdaniem recenzenta wybór

tematu pracy doktorskiej przez Doktorantkę jest w pełni uzasadniony nie tylko z naukowego ale również z klinicznego punktu widzenia.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska w formie monografii liczy 133 strony, posiada typowy dla tego rodzaju dysertacji układ, zawiera wstęp, cel pracy, materiał i metodykę, wyniki badań, dyskusję, wnioski, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo liczące 160 pozycji, a także 34 tabele i 38 rycin oraz 7 załączników dot. m.in. kwestionariuszy zdrowia jamy ustnej.

W liczącym 18 stron wstępie Doktorantka scharakteryzowała zagadnienia, które były podstawą merytoryczną rozprawy. Na podstawie dostępnego piśmiennictwa zaprezentowała zmiany fizjologiczne i patologiczne w jamie ustnej u osób w wieku podeszłym, opiekę stomatologiczną i potrzeby lecznicze u osób starszych oraz jakość życia osób starszych związaną z ich zdrowiem psychicznym i zdrowiem jamy ustnej z uwzględnieniem charakterystycznych kwestionariuszy wykorzystywanych do jej oceny.

Cel pracy obejmował ocenę stanu zdrowia jamy ustnej pacjentów po 65. roku życia zgłaszających się do Instytutu Stomatologii Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, opisanie jakości życia związanej ze stanem jamy ustnej w tej grupie pacjentów, określenie potrzeb leczniczych w tej grupie pacjentów oraz opracowanie algorytmu postępowania interdyscyplinarnego w zakresie usług gerostomatologicznych. W odniesieniu do celów sugerowałabym modyfikacje redakcyjne w celu 2 i 4 tj. zamiast "opisanie" - "ocenę", ponieważ Doktorantka wykorzystuje konkretne instrumenty do tego badania oraz w celu 4 zamiana określenia "usług" na "świadczeń stomatologicznych w badanej grupie pacjentów".

Badaniem objęto 180 osób powyżej 65. roku życia w tym 108 kobiet i 72 mężczyzn. Badanie obejmowało badanie przedmiotowe i podmiotowe wg standardów przyjętych w stomatologii ze szczególnym uwzględnieniem badania periodontologicznego. U pacjentów użytkujących ruchome uzupełnienia protetyczne oceniano stan podłoża protetycznego wg Newtona. Suchość jamy ustnej badano przez pomiar ilości śliny niestymulowanej i test lusterkowy, przeprowadzano również badania ankietowe dotyczące suchości jamy ustnej testem Focha, jakości życia związanej ze zdrowie jamy ustnej (GOHAI, OHIP-14, OIDP) oraz stanu psychicznego pacjenta (GHQ12).

W odniesieniu do metod statystycznych należy stwierdzić, że dobór metod był właściwy, podczas weryfikacji hipotez wykorzystano testy nieparametryczne oceniając wcześniej normalność rozkładu zmiennych.

Wyniki badań przedstawiono w tabelach i na rycinach w sposób przejrzysty i czytelny. Na podstawie przeprowadzonych badań Doktorantka stwierdziła, że w badanej grupie 9,44% osób było bezzębnych, a 45,54% nie użytkowało ruchomych uzupełnień protetycznych.

Doktorantka stwierdziła istotną statystycznie korelację pomiędzy liczbą zachowanych zębów, a wiekiem pacjenta, wykształceniem oraz paleniem tytoniu. Stwierdziła również korelację pomiędzy API i płcią, wykształceniem, nikotynizmem, a także chorobami nerwowymi. U 85% badanych występowała choroba przyzębia o różnym natężeniu, istotna statystycznie korelacja występowała z nikotynizmem, cukrzycą i spożyciem alkoholu.

Zapalenie podłoża protetycznego u pacjentów użytkujących ruchome uzupełnienia protetyczne korelowało z nikotynizmem, spożyciem alkoholu i chorobami układu krążenia.

Doktorantka stwierdziła również, że zaburzenia depresyjne korelowały z liczbą zachowanych zębów, złą higieną jamy ustnej, suchością jamy ustnej oraz długim czasem użytkowania uzupełnień protetycznych.

W oparciu o wyniki badań ankietowych stwierdziła, że gorsza jakość życia korelowała z liczbą utraconych zębów, stanem higieny, stanem przyzębia, suchością jamy ustnej oraz zapaleniem podłoża protetycznego.

W dyskusji Doktorantka dokonała porównania swoich badań z wynikami badań innych autorów zajmujących się problemami w jamie ustnej u osób starszych. Rozdział ten kończy autorski algorytm postępowania profilaktyczno - leczniczego w tej grupie pacjentów, istotny w aspekcie praktycznym.

Zaprezentowane przez Doktorantkę wnioski odpowiadają na cele zawarte w pracy.

Doktorantka prezentując wnioski stwierdziła, że stan jamy ustnej u pacjentów powyżej 65. roku życia zgłaszających się do IS CSK UM w Łodzi nie jest zadowalający i wymaga poprawy.

Stwierdziła ponadto że jakość życia pacjenta starszego związana jest ściśle ze zdrowiem jamy ustnej a głównymi predyktorami gorszej jakości życia u pacjentów w wieku powyżej 65. roku życia są: mała liczba zębów, suchość w jamie ustnej, zła higiena, zły stan przyzębia,

stan zapalny podłoża protetycznego Doktorantka stwierdziła także, że markerami wpływającymi na rozwój stanów depresyjnych są: mała liczba zębów, suchość w jamie ustnej, zła higiena, zły stan przyzębia i stan zapalny podłoża protetycznego.

Doktorantka stwierdziła, również, że pacjenci powinni zostać objęci wielospecjalistyczną opieką stomatologiczną, ze szczególnym uwzględnieniem opieki protetycznej i periodontologicznej oraz szeroko rozumianej profilaktyki jamy ustnej.

Stwierdziła ponadto, że opieka stomatologiczna nad pacjentem w wieku podeszłym wymaga interdyscyplinarnego podejścia. Konieczne jest stworzenie procedur współpracy pomiędzy lekarzami dentykami, lekarzami rodzinnymi, geriatrami, psychiatrami, psychologami i innymi specjalistami. Niezbędne jest również wdrożenie programów edukacyjnych w zakresie zdrowia i higieny jamy ustnej dla opiekunów pacjentów starszych.

Dwa ostatnie wnioski uważam za bardzo istotne w aspekcie praktycznym dotyczącym interdyscyplinarnego leczenia starszych pacjentów.

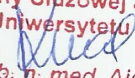
W opinii recenzenta cała rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorantka wykazała się umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych oraz wiedzą teoretyczną w dziedzinie periodontologii. Moje nieliczne uwagi redakcyjne opisane już wcześniej w żadnym stopniu nie umniejszają wartości poznawczych recenzowanej pracy.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska lek. dent. Urszuli Papierz, stanowi wartościowe opracowanie nie tylko z punktu widzenia poznawczego ale również mające znaczenie praktyczne dla lekarzy stomatologów szczególnie w odniesieniu do zaproponowanego algorytmu profilaktyczno - leczniczego.

Przedstawioną do oceny rozprawę doktorską lek. dent. Urszuli Papierz oceniam pozytywnie. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art.13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn. zm.). W związku z powyższym zwracam się do Wysokiej Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. dent. Urszuli Papierz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Gdańsk, dn. 11.09. 2022

prof. dr hab. Aida Kusiak

KIEROWNIK
Katedry i Zakładu Periodontologii
i Chorób Błony Śluzowej Jamy Ustnej
Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

prof. dr hab. n. med. Aida Kusiak